

CHARAKTER ROZHODNUTIA O PORIADKOVEJ POKUTE

Rozhodnutie o poriadkovej pokute je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli.

Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného sporového konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a nejde tak o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Zmyslom využitia poriadkového opatrenia je zabezpečenie plynulosti postupu súdu v prebiehajúcim (existujúcom) súdnom konaní, nie jeho rozmnožovanie o ďalšie „konania“, ktoré navyše nemajú pre prejednávanú vec žiaden význam. Za týchto okolností možno pripustiť, že súčasná právna úprava vylučujúca prieskum rozhodnutí sankčného charakteru v inštančnom postupe je primeraná významu vylučovaného rozhodnutia. Z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, u ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Jednoinštančné súdnictvo, najmä potom vo veciach objektívne bagatel'ného významu, teda nijako nevybočuje z ústavných medzí.

(Uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. III. ÚS 152/2017 z 28. februára 2017)

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 28. februára 2017 predbežne prerokoval sťažnosť obchodnej spoločnosti PROVENTUS | advokáti s. r. o., Mostová 2, Bratislava, zastúpenej RASLEGAL, s. r. o., Mostová 2, Bratislava, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Slavomír Rabatin, vo veci namietaného porušenia základného práva na súdnu ochranu zaručeného v čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, práva na slobodný výkon povolania podľa čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, práva vlastníť majetok zaručeného v čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a práva pokojne užívať svoj majetok zaručeného v čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom sp. zn. 19 C 34/2015 z 22. septembra 2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť obchodnej spoločnosti PROVENTUS | advokáti s. r. o. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :**I.**

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 30. decembra 2016 elektronicky a prostredníctvom faxu doručená sťažnosť spoločnosti PROVENTUS | advokáti s. r. o. (ďalej len „sťažovateľ“) následne doplnená 4. januára 2017, ktorou sťažovateľ namietal porušenie svojich v záhlaví označených práv podľa Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“) uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom (ďalej len „okresný súd“) č. k. 19 C 34/2015-513 z 22. septembra 2016 (ďalej aj „napadnuté uznesenie“).

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že na okresnom súde sa pod sp. zn. 19 C 34/2015 vedie konanie, ktorým sa V. J. (ďalej len „žalobkyňa“) domáha na RNDr. K. G. a Mgr. M. N. (ďalej len „žalovaný 1.“ resp. „žalovaná 2.“, alebo aj spoločne „žalovaní“) určenia, že záložné právo k nehnuteľnostiam neexistuje a že záložná zmluva je neplatná. Žaloba bola odôvodnená tým, že *„záložné právo viažuce sa k spoluvlastníckemu podielu žalovaného v 1. rade údajne nemohlo vzniknúť, pretože zabezpečuje podľa žalobcu neexistujú (neexistujúcu, pozn.) pôžičku, keďže žalovaný v 2. rade údajne nemal v roku 2012 na jej poskytnutie finančné prostriedky“*.

3. Sťažovateľ je právny zástupcom žalovaných. Dňa 12. mája 2016 sa v označenej veci uskutočnilo pojednávanie, ktoré okresný súd po výsluchu strán sporu odročil pre účely doplnenia dokazovania. Zároveň vyzval sťažovateľa, aby v lehote tridsiatich dní doručil *„originál potvrdenia o prevzatí pôžičky (ktorej fotokópia bola v tom čase už založená v spise) a daňové priznania oboch žalovaných za roky 2007 až 2012“*. Žalovaní podaním z 13. júna 2016 požiadali o predĺženie lehoty na predloženie dokumentov a následne podaním z 25. júla 2016 oznámili súdu *„nové okolnosti (že sa medzičasom začala exekúcia, ktorej predmetom je predaj dotknutých nehnuteľností), pričom v dôsledku nich by mal súd konanie čo možno najskôr ukončiť pre neexistenciu naliehavého právneho záujmu žalobcu na určení“*. Okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 22. septembra 2016 vyzval sťažovateľa, aby zdôvodnil, z akého dôvodu neakceptoval povinnosť uloženú okresným súdom z predchádzajúceho pojednávania. Sťažovateľ dôvodil tým, že daňové priznania *„by boli v ďalšom konaní spochybnované zo strany žalobkyne“*, ako aj tým, že *„čakali, že si súd tieto daňové priznania z vlastnej úradnej činnosti vyžiada z daňového úradu. Pokiaľ ide o potvrdenie o poskytnutí pôžičky, nemáme povinnosť predkladať originál tohto potvrdenia v zmysle judikatúry ústavného súdu. Súdu sme predložili fotokópiu tohto potvrdenia.“* Okresný súd po tomto zdôvodnení uložil sťažovateľovi poriadkovú pokutu vo výške 100 €, pretože bezdôvodne nespĺnil povinnosť určenú mu súdom.

4. Sťažovateľ vidí v rozhodnutí okresného súdu o uložení poriadkovej pokuty arbitrárnosť, nezákonnosť, dokonca prvky šikany a nesúlad so základnými zásadami sporového konania. Osobitne zdôrazňuje, že poriadková pokuta nebola uložená stranám sporu, ale sťažovateľovi ako advokátovi, ktorý iba *„zastupoval sporovú stranu v súdnom konaní“*. Okrem toho upriamil pozornosť na novú procesnú úpravu Civilného sporového poriadku, podľa ktorej nie je proti uzneseniu súdu prvej inštancie o uložení poriadkovej pokuty prípustný žiaden prostriedok procesnej obrany (odvolanie, dovolanie), procesnej nápravy (sťažnosť) ani iná možnosť zvrátenia stavu (autoremedúra). Rozhodnutie okresného súdu preto podľa jeho názoru *„zásadným spôsobom naruša právo sťažovateľa na spravodlivý súdny proces, právo vlastníť majetok a dokonca aj právo podnikat...“*.

5. Sťažovateľ popritom dáva ústavnému súdu na zváženie predloženie otázky týkajúcej sa výkonu povolania advokáta v sporovom konaní Slovenskej advokátskej komore a zároveň v súlade s § 52 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii

Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) žiada odložiť vykonateľnosť napadnutého právoplatného rozhodnutia, čo odôvodňuje tým, že „práva z *Napádaného rozhodnutia* (vznikli, pozn.) *výlučne štátu...*“, ktorý „*odložením vykonateľnosti nebude nijako nepriaznivo dotknutý*“.

6. Na tomto základe sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„a/ Uznesením Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k.: 19 C/34/2015-513 zo dňa 22.09.2016 bolo porušené základné právo advokátskej kancelárie PROVENTUS|advokáti s. r. o. so sídlom Mostová 2, 811 02 Bratislava ..., upravené v čl. 20, ods. 1, čl. 46 ods. 1 a čl. 35 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práva a základných slobôd.

b/ Uznesenie Okresného súdu Žiar nad Hronom, č. k.: 19 C/34/2015-513 zo dňa 22.09.2016 sa zrušuje.

c/ Sťažovateľovi sa nepriznáva náhrada trov právneho zastúpenia.“

II.

7. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

8. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa. Cieľom predbežného prerokovania každého návrhu je rozhodnúť o jeho prijatí na ďalšie konanie alebo o jeho odmietnutí, a teda vylúčení z ďalšieho konania pred ústavným súdom zo zákonom ustanovených dôvodov. Pri predbežnom prerokovaní návrhu takto ústavný súd skúmal, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto zákonného ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

9. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, prípadne z iných dôvodov. Za zjavne neopodstatnenú sťažnosť preto možno považovať takú, pri predbežnom prerokovaní ktorej ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jej prijatí na ďalšie konanie (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

10. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení,

resp. nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci, posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08).

11. Zároveň je v súvislosti s namietaným rozhodnutím okresného súdu potrebné pripomenúť, že ústavný súd nepredstavuje opravnú inštanciu všeobecných súdov (napr. I. ÚS 31/05), a preto nemôže preskúmať rozhodnutia všeobecných súdov, pokiaľ tieto sudy vo svojej činnosti postupujú v súlade s právami na súdnu a inú právnu ochranu zakotvenými v siedmom oddiele druhej hlavy ústavy. Ingerencia ústavného súdu do výkonu právomoci všeobecného súdu by bola opodstatnená len v prípade jeho nezlučiteľnosti s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou.

12. Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo o oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

13. Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

14. Podľa čl. 35 ods. 1 ústavy každý má právo na slobodnú voľbu povolania a prípravu naň, ako aj právo podnikat' a uskutočňovať inú zárobkovú činnosť.

15. Podľa čl. 20 ods. 1 ústavy každý má právo vlastniť majetok. Vlastnícke právo všetkých vlastníkov má rovnaký zákonný obsah a ochranu. Majetok nadobudnutý v rozpore s právnym poriadkom ochranu nepožíva. Dedenie sa zaručuje. Podľa čl. 1 dodatkového protokolu každá fyzická alebo právnická osoba má právo pokojne užívať svoj majetok. Nikoho nemožno zbaviť jeho majetku s výnimkou verejného záujmu a za podmienok, ktoré ustanovuje zákon a všeobecné zásady medzinárodného práva. Predchádzajúce ustanovenie nebráni právu štátov prijímať zákony, ktoré považujú za nevyhnutné, aby upravili užívanie majetku v súlade so všeobecným záujmom a zabezpečili platenie daní a iných poplatkov alebo pokút.

16. Podstatou sťažnosti je námietka sťažovateľa, že okresný súd mu poriadkovú pokutu vo výške 100 € uložil nezákonne. Túto námietku sťažovateľ bližšie rozvádza do viacerých rovín. Prvou z nich je polemika nad subjektom, ktorému súd môže vo všeobecnosti poriadkovú pokutu uložiť, ďalej sťažovateľ uvažuje nad odôvodnenosťou uloženia poriadkovej pokuty ako takej a napokon upozorňuje, že uloženie poriadkovej pokuty bez akejkolvek možnosti prieskumu môže viesť k svojvôli a arbitrárnemu prístupu súdu prvej inštancie.

17. Odpoveď k zodpovedaniu sťažovateľovej námietky je podľa názoru ústavného súdu potrebné hľadať v samotnej právnej úprave poriadkových opatrení. V zmysle § 102 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“) môže súd uložiť poriadkovú pokutu tomu, kto sťažuje postup konania najmä tým, že a) nesplní povinnosť uložení súdom a svoju nečinnosť v konaní neospravedlní včas a vážnymi okolnosťami, b) sa nedostaví na súd, hoci naň bol riadne a včas predvolaný a svoju neprítomnosť neospravedlnil včas a vážnymi okolnosťami, c) neuposlúchne príkaz súdu, d) ruší poriadok alebo dôstojný priebeh pojednávania alebo e) urobí hrubo urážlivé podanie. Z uvedeného vyplýva, že zákonná úprava poriadkovej pokuty nerozlišuje medzi subjektmi, stranami sporu, resp. inými osobami, ktorým možno či nemožno poriadkovú pokutu uložiť. Naopak, slovným spojením „tomu kto“

vyjadruje, že ju možno uložiť komukol'vek kto sťaží postup konania, a to formou, ktorú ako príklad uvádza. Neobstojí preto námietka sťažovateľa, že advokátovi pokutu uložiť nemožno.

18. Dôvodnosť uloženia pokuty sťažovateľovi ústavnému súdu neprislúcha hodnotiť ani spochybňovať. Ako už bolo načrtnuté, právomoc ústavného súdu nenahrádza postupy a rozhodnutia všeobecných súdov a nepoužíva sa na skúmanie namietanej vecnej nesprávnosti, pretože ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo vzťahu k všeobecným súdom. Úlohou ústavného súdu nie je ani náprava prípadných pochybení všeobecných súdov pri vydávaní procesných rozhodnutí. Rozhodovanie o poriadkových pokutách (procesné rozhodnutia) pred všeobecnými súdmi patrí jednoznačne do výlučnej kompetencie všeobecných súdov, pri ktorom sa prejavujú atribúty ich nezávislého súdneho rozhodovania.

19. V posudzovanom prípade advokát sťažil postup súdu tým, že nezabezpečil dokumenty, ktoré okresný súd mienil vykonať ako dôkazy. Z príloh pripojených ku sťažnosti vyplynulo, že nesplnenie uloženej povinnosti nespočívalo v objektívnej nemožnosti tieto dokumenty zabezpečiť. Sám žalovaný v 1. rade pri svojom výsluchu na pojednávaní uskutočnenom 12. mája 2016 uviedol, že „*originál* (potvrdenia o poskytnutí pôžičky, pozn.) *má odporkyňa 2*“ (č. 1. 10 zápisnice z pojednávania). K daňovým priznaniam sťažovateľ uviedol, že ide o dokumentáciu, ktorá je „*už vyradená a uschovaná mimo dispozíciu žalovaných*“, v dôsledku čoho žiadal o predĺženie lehoty, aby ich mohol zabezpečiť. Zhrňujúco možno uzavrieť, že sťažovateľ, resp. strana sporu, ktorú zastupoval, disponovala požadovanými dokladmi, tieto však v rozpore s príkazom okresného súdu predložené neboli. Okrem toho z odôvodnenia nesplnenia tejto povinnosti (bod 3) nevyplýva, že by sa sťažovateľ o ich zabezpečenie od svojich klientov aspoň pokúsil. Z jeho „obrany“ naopak plynie, že príkaz nerešpektoval, pretože sa nestotožnil s postupom okresného súdu.

20. K tomu ústavný súd uvádza, že je výlučne vecou súdu, ktoré z navrhnutých dôkazov vykoná (§ 185 ods. 1 CSP), čo strane sporu, resp. advokátovi neprislúcha hodnotiť, aj keď majú k uvedenému výhrady. Keďže žalobkyňa rozporovala poskytnutie pôžičky ako aj príjmy žalovaných (bod 2), požiadavka súdu na zabezpečenie originálu potvrdenia o prevzatí finančnej hotovosti, ako aj daňových priznaní žalovaných nebola pre vec bez významu.

21. Za týchto okolností nie je rozhodné, komu súd povinnosť uložil (strane sporu alebo advokátovi), a neobstojí ani námietka, že advokát „*iba zastupoval sporovú stranu v súdnom konaní*“, podstatnejšie pre vec je to, že povinnosť splnená nebola, hoci mala a mohla byť (bez ohľadu na to, že sťažovateľ sa s postupom súdu nestotožnil), čo negatívne ovplyvnilo ďalší priebeh konania, najmä jeho rýchlosť a hospodárnosť. Z pohľadu zákonnej definície poriadkovej pokuty preto s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu nemožno v rozhodnutí okresného súdu vidieť arbitrárnosť či nezákonnosť.

22. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na vylúčenie rozhodnutia o uložení poriadkového opatrenia z jeho preskúmania súdom vyššej inštancie, ústavný súd v prvom rade uvádza, že taký postup musí byť výsledkom rozumnej úvahy zákonodarcu, ktorá bude vychádzať z toho, že nejde o svojvoľný postup zákonodarcu a súčasne je jeho zákonná úprava primeraná významu vylučovaného rozhodnutia, ktoré nevyžaduje preskúmanie v inštančnom postupe. Zákonná úprava takého charakteru musí mať výnimočný, priamo v zákone odôvodnený alebo zo zákona vyvoditeľný účel alebo ospravedlnenie. Ak zákonodarca na jednej strane disponuje voľnou úvahou o tom, že by bolo neprimerané zaťažovať odvolacie súdy preskúmaním takých rozhodnutí, jeho postup na druhej strane nesmie prekročiť uvedený limit – rozumný predpoklad, že vylučované rozhodnutie neohrozí alebo nemôže ohroziť dodržiavanie základných práv a slobôd.

23. Na prvý pohľad sa rozhodnutie o poriadkovej pokute vzhľadom na majetkové zameranie a absenciu prieskumu javí ako spôsobilé zasiahnuť do základných práv subjektu, voči ktorému je namierené. Za načrtnutých okolností je preto nevyhnutné vychádzať z podstaty (charakteru) rozhodnutia o poriadkovej pokute a výšky jej možného uloženia.

24. Pokiaľ ide o charakter poriadkovej pokuty, také rozhodnutie je procesnou sankciou, ktorou je možné vynútiť si splnenie tých procesných povinností, ktoré napriek tomu, že došlo k ich účinnému uloženiu, splnené neboli. Základným predpokladom pre vydanie takéhoto rozhodnutia je to, že konaním alebo opomenutím dôjde k sťaženiu postupu konania, t. j. nesplnením takej povinnosti dôjde k predĺženiu súdneho konania. Svojou podstatou tak uvedené poriadkové opatrenie umožňuje zabezpečiť nerušený priebeh konania a súčinnosť strán sporu, resp. ich zástupcov a iných subjektov v prípade, ak títo nemajú záujem podieľať sa na prebiehajúcom konaní spôsobom, ktorý zákon upravuje, alebo ak by priebeh konania iným spôsobom sťažovali, predlžovali či dokonca marili. Súčasne je rozhodnutie súdu o poriadkovom opatrení svojou povahou procesným rozhodnutím s procesnoprávnymi dôsledkami len pre určité štádium civilného sporového konania; nestáva sa samo osebe predmetom konania, a nejde tak o rozhodnutie vo veci samej, ktoré by do práv a povinností strán sporu zasahovalo konečným spôsobom. Pokiaľ ide o výšku poriadkovej pokuty, tú určuje súd s prihliadnutím na povahu porušenej povinnosti, čo znamená, že pri stanovení sumy každej pokuty disponuje súd voľnou úvahou. Miera voľnej úvahy súdu však nie je absolútna, ale je obmedzená maximálnou možnou hranicou 500 €. Pôjde teda zväčša o pokuty v zanedbateľnej alebo bagateľnej výške.

25. Zákonodarcia vylúčil tieto procesné rozhodnutia z preskúmania nadriadeným súdom, pričom v dôvodovej správe k dotknutému ustanoveniu (§ 102 CSP, pozn.) uviedol, že „kto raz poruší povinnosť, mal by byť sankcionovaný“. Tento prístup možno označiť za plne zlučiteľný s princípmi materiálneho štátu, v ktorých je implikovaná aj požiadavka spravodlivosti. Aj s prihliadnutím na to je potrebné zaoberať sa uvedeným rozborom charakteru a výšky poriadkového opatrenia v kontexte účelu dvojinštančnosti konania. Dvojinštančnosť konania je podľa judikatúry ústavného súdu ústavnoprocený princíp, ktorému musí byť podriadená aj organizačná sústava súdov so zákonom ustanovenou pôsobnosťou jednotlivých stupňov súdov (II. ÚS 195/06). Dvojinštančnosť tak, ako ju vyložil ústavný súd v roku 2006, však už nemala s ohľadom na plynutie času a vývoj judikatúry prinajmenšom od roku 2005 oporu v procesnej úprave. Vychádzajúc aj z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (napr. *Le Compte, Van Leuven a De Meyere* proti Belgicku z 23. 6. 1981, *Adolf* proti Rakúsku z 26. 3. 1982, *Feldbrugge* proti Holandsku z 29. 5. 1986) dvojinštančnosť nie je všeobecnou zásadou civilného súdneho konania (sporového či mimosporového). V dvojinštančnosti treba vidieť najmä prejav úsilia minimalizovať možné pochybenia v rozhodnutiach súdov prvej inštancie, ktoré je súčasne opodstatnené aj za cenu predĺženia konania (o dobu odvolacieho konania), ako aj za cenu jeho predrazenia (o trovy odvolacieho konania).

26. Ak zvážime charakter procesného rozhodnutia (netýkajúceho sa bezprostredne merita veci či iného subjektu než toho sankcionovaného), účel poriadkovej pokuty, jej výšku a najmä to, že k jej uloženiu prispel sám sankcionovaný subjekt, nemožno uvažovať o účelnosti predlžovania a predražovania „konania“ (i neprimeraného zaťažovania všeobecných súdov rozhodovaním o poriadkových opatreniach) iba preto, aby sa formalisticky učinilo dvojinštančnosti zadosť. Striktné trvanie na formálnych stránkach práva neplní žiadnu rozumnú funkciu, ale naopak, popiera samotný zmysel právnej úpravy (IV. ÚS 19/2012). Zmyslom využitia poriadkového opatrenia je zabezpečenie plynulosti postupu súdu v prebiehajúcom

(existujúcom) súdnom konaní, nie jeho rozmnožovanie o ďalšie „konania“, ktoré navyše nemajú pre prejednávajúcu vec žiaden význam. Taký stav by bol v rozpore s požiadavkou zdravého rozumu, ktorá nemôže byť irelevantná pre organizáciu a fungovanie materiálneho právneho štátu.

27. Za týchto okolností možno pripustiť, že súčasná právna úprava vylučujúca prieskum rozhodnutí sankčného charakteru v inštančnom postupe je primeraná významu vylučovaného rozhodnutia. Civilné sporové konanie nemusí byť nevyhnutne dvojinštančné; požiadavkám spravodlivého procesu vyhovuje aj konanie vykonané pred súdom iba v jedinej inštancii (napr. § 386 CSP). Ústavný súd k tomuto uvádza, že z ústavnoprávneho hľadiska súdne konanie nie je povinne dvojinštančné s výnimkou vecí trestných, u ktorých táto požiadavka vyplýva z čl. 2 Protokolu č. 7 k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. Jednoinštančné súdnictvo, najmä potom vo veciach objektívne bagateľného významu, teda nijako nevybočuje z ústavných medzí.

28. Ukladanie sankcie za protiprávne správanie je vo všeobecnosti nevyhnutnou súčasťou riadenia spoločnosti prostredníctvom právneho poriadku, lebo tak sa zabezpečuje uplatnenie práva. Samotná okolnosť, že subjekt práva, ktorý sa správal protiprávne, bol postihnutý sankciou, neumožňuje uloženie sankcie kvalifikovať ako trestnoprávny postih. Donucovanie k správaniu určenému zákonom najskôr formou hrozby sankcie a neskôr dôvodným uložením sankcie nemožno stotožňovať s trestnoprávnym donútením. Aj keď Európsky súd pre ľudské práva interpretoval slovenský zákon o priestupkoch ako zákon náležiaci do odvetvia trestného práva hmotného (Lauko v. Slovakia. Rep. 1998-VI, fas. 88; Kadubec v. Slovakia. Rep. 1998-VI, fasc. 89), interpretácia právneho poriadku Slovenskej republiky nemôže byť taká extenzívna, aby sa jej pomocou vyvodilo, že uloženie sankcie podľa akéhokoľvek zákona má povahu trestnoprávnej sankcie. Každé právne odvetvie ustanovuje vlastné sankcie slúžiace na uplatnenie právnych noriem náležiacich do daného právneho odvetvia. Z tohto pohľadu rozhodovanie o poriadkových pokutách v civilnom súdnom konaní napriek ich istej sankčnej povahe nemožno priradiť pod „trestnú vec“ ani pod „správny delikt“, hoci možno pripustiť, že takéto riešenie v Civilnom sporovom poriadku (ale aj v Správnom súdnom poriadku) môže vytvárať priestor pre úvahy o jeho ústavnosti. Ústavný súd však v konaní o sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy neposkytuje abstraktnú ochranu ústavnosti ani neoveruje súlad ustanovení zákona s dotknutými článkami ústavy a jej princípmi; zameriava sa na preskúmanie konkrétneho prípadu.

29. Ústavný súd v tejto súvislosti uvádza, že nie je jeho úlohou prehodnocovať správnosť poriadkového opatrenia všeobecného súdu, a to ani v prípade, ak by s takým rozhodnutím nesúhlasil. Také rozhodnutie by v zásade malo byť nepreskúmateľné nielen nadriadeným súdom, pretože uvedený zákon takúto možnosť výslovne nepripúšťa (čl. 2 ods. 2 ústavy), ale malo by byť vzhľadom na bagateľnú povahu a ústavnoprávny rozmer vylúčené aj z prieskumu vecí ústavným súdom. Opodstatnenosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy prichádza do úvahy iba v prípadoch extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov, ktoré môžu mať za následok porušenie ústavou garantovaných základných práv a slobôd, alebo tiež v prípadoch absencie primeraného zdôvodnenia tohto rozhodnutia všeobecným súdom. Takéto vybočenie, resp. neodôvodnenosť rozhodnutia však ústavný súd v prípade sťažovateľa nevzhladol (body 17 – 21). Jeho ústavná sťažnosť je v podstate len nesúhlasom s rozhodnutím všeobecného súdu. Z prednesených argumentov nevyplýva nič, čo by posunulo prejednávajúcu vec do ústavnoprávnej roviny. Možno preto konštatovať, že sťažovateľovi nebolo odopreté právo na súdnu ochranu a postup všeobecného

súdu nevzbudzuje pochybnosti o jeho spravodlivosti. Z uvedených dôvodov sa ústavnému súdu javí sťažovateľovo tvrdenie o porušení jeho ústavných práv ako zjavne neopodstatnené, a to o to viac, ak prihliadne na skutočnosť, že celú situáciu primárne vyvolal sám tým, že neuposlúchol príkaz okresného súdu a nesplnil si povinnosť ním uloženú.

30. Vzhľadom na uvedené niet takej príčinnej súvislosti medzi napadnutým uznesením okresného súdu a základným právom na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani právom na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti na ďalšie konanie reálne umožňovala dospieť k záveru o ich porušení, a preto ústavný súd sťažnosť v tejto časti podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde odmietol z dôvodu jej zjavnej neopodstatnenosti.

31. Zo sťažnosti vyplýva, že sťažovateľ namieta porušenie svojho základného práva na slobodný výkon povolania podľa čl. 35 ods. 1 ústavy v spojení, resp. ako dôsledok namietaného porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Keďže ústavný súd nedospel k záveru, že by napadnutým uznesením okresného súdu mohli byť porušené práva sťažovateľa, a tým spôsobom aj spochybnená ústavná udržateľnosť tohto rozhodnutia, neprichádza do úvahy ani možnosť vyslovenia porušenia sťažovateľom označeného základného práva podľa čl. 35 ods. 1 ústavy. Ústavný súd preto aj v tejto časti odmietol sťažnosť pri predbežnom prerokovaní podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

32. Pokiaľ je sťažovateľ presvedčený, že napadnutým uznesením okresného súdu došlo aj k porušeniu jeho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a práva pokojne užívať svoj majetok podľa čl. 1 dodatkového protokolu, ústavný súd poukazuje na svoju stabilizovanú judikatúru (napr. II. ÚS 78/05, IV. ÚS 301/07), ktorej súčasťou je aj právny názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a slobôd hmotného charakteru, ku ktorým patrí aj základné právo vyplývajúce z čl. 20 ods. 1 ústavy, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocésne princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru. O prípadnom porušení uvedených práv by bolo možné uvažovať zásadne len vtedy, ak by zo strany všeobecného súdu primárne došlo k porušeniu niektorého zo základných práv, resp. ústavnoprocésnych princípov vyjadrených v čl. 46 až čl. 48 ústavy a tiež v čl. 6 ods. 1 dohovoru, resp. v spojení s ich porušením (IV. ÚS 326/07, IV. ÚS 278/2010).

33. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že napadnutým uznesením okresného súdu nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a ani jeho práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, tak v danom prípade nemožno uvažovať ani o porušení jeho základného práva podľa čl. 20 ods. 1 ústavy a čl. 1 dodatkového protokolu. Na základe uvedeného ústavný súd pri predbežnom prerokovaní odmietol aj túto časť sťažnosti sťažovateľa podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

34. Ústavný súd *obiter dictum* považuje za vhodné dať do pozornosti, že podľa Civilného sporového poriadku splnenie si mnohých procesných povinností si možno vynútiť osobitnými postupmi a rozhodnutiami. Takto potom v prípade neospravedlneného opomenutia procesnej povinnosti, osobitne v rámci dokazovania, bude procesným následkom opomenutia tejto povinnosti nepreukázanie tvrdných skutočností, a tým následne i strata sporu. Poriadkovými opatreniami sa preto podľa Civilného sporového poriadku zabezpečuje len splnenie takých povinností, ktoré nemajú pre strany iný osobitný následok vyjadrený v jeho ustanoveniach. V danej veci bolo však možné zohľadniť aj okolnosť, že sťažovateľovi bola uložená povinnosť zadovážiť písomné dôkazy v rámci kompenzácie informačného deficitu na strane žalobkyne.

35. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti bolo bezpredmetné rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa v nej uplatnených vrátane jeho návrhu na odklad vykonateľnosti napadnutého rozhodnutia.